

Durmuş Hocaođlu

Futbol İnsana Neler Öğretiyor

Zaman., 08 Temmuz 2002, Pazartesi., s.12 [“Yorum” sayfası]

Durmuş Hocaođlu, *Zaman* Yazıları Sıra No: 20

Atıf:

- Hocaođlu, Durmuş., “Futbol İnsana Neler Öğretiyor”., *Zaman.*, 08.07.2002, Pazartesi., s.12

Not:

Resim editör tarafından konmuştur.

ZAMAN

Türk Millî Futbol Takımı'nın geçen ay elde etmiş olduğu dünya üçüncülüğünün yarattığı yoğun sevinç dalgası üzerinde çok ciddî fikir egzersizlerinin yapılmasına ihtiyaç hâsıl olduğu kanâatindeyim. Hepimizin şahit olduğu üzere, Dünya şampiyonasının başlangıcından itibaren gösterilen büyük ilgi, sâdece bir futbol maçı merakı olmanın çok ötesine ulaştı. Finale doğru yaklaştıkça tırmanan heyecan, bilhassa Senegal ile yapılan yarı-final maçı ve sonrası, benim gibi, Futbol'a ciddî (veya hiç) bir alâka duymayan insanları bile kavradı ve kilitledi. Dünya şampiyonu olmayı hayâl etmeye bile cesaret edemediği açıkça belli olan insanımız tarafından üçüncülük, inanılmaz bir başarı olarak kabûl edildi; günler boyunca maçlara kilitlenen Türk insanı, yurda dönen sporcularımıza tam bir millî kahraman muâmelesi yaptı. Doğrusu onlar da bunu hak etmişlerdi.

İmdi: Bir futbol müsâbakasına bu derece yoğun bir ilgi duyulması cemiyetimizin hâlet-i rûhiyesinin ve davranış tarzlarının almaya başladığı yeni şekiller açısından endîşe verici bulunabilir. “Acaba bütün bu taşkın tezâhürat, başka sâhalarda da büyük başarıların altına imzâ atabilme becerisi gösterme ümîdi kaybolmaktan kaynaklanan bir avunma dürtüsünün yarattığı içi boş bir heyecan mı?”; veya, yine bununla ilintili olarak, “acaba bir fiesta toplumu olmaya doğru mu gidiyoruz?” gibi sorular bu endîşelerin belki de tamâmını birden ifâdeye muktedir kabûl edilebilir. Cidden, asırlardan beri hep inişte olan; Batı’dan neyi alıp neyi almaması gerektiği konusunda iki asrı aşkın bir zamandan beri hâlâ rasyonel ve başarılı bir tavır sergileyebilmeye muvaffak olamayan; “modernlik” denen şeyi daha ziyâde, Batı’nın — yâni dünyanın lordlarının — gündelik hayat tarzı, gardrob, kuaför ve eğlence kültürlerini ve üstelik hemen dâimâ vâki’ olduğu üzere sıfır gümrükle ithâl eden cemiyetimiz için bu gibi suâllerin büyük bir ciddiyet taşıyacağı inkâr edilemez. Fakat, bu endîşeyi mahfuz tutmakla ve elde edilen bu netîceye karşı gösterilen teveccühde haddini zorlayan bir aşırılık, bir abartı olduğunun reddedilmemesi gerektiğini düşünmekle berâber, fikrimce, müsâbakalar esnâsında finale doğru yaklaştıkça tırmanan ve alınan nihâî netîce ile de tepe değerine ulaşan bu büyük heyecan dalgasının arkasında başka şeyler de aranmalıdır ki o da, bu aşırılığı bu derece tırmandıran asıl faktörün, bilhassa son yıllarda, başarılarla, iyi ve güzel haberlere kuraklıktan şerhâ-şerhâ yarılmış yanık bir toprağın suya duyduğu hasret misâli hasret kalan ve her gün yâınlara olan güvenleri biraz daha törpüleyen ‘bomba gibi’ felâket haberleriyle sarsılan cemiyetimiz tarafından farklı bir dil ile gerçekleştirilen bir dışavurum olmasıdır.

Futbol gibi, yakın zamanlara gelinceye dek ancak kendi kulvarımızda elde edinilen içe dönük başarılarla yetinmek mecbûriyetinde kaldığımız ve girdiğimiz hemen-hemen her milletler-arası boy ölçüşmeden iler-tutar birşeyler istihsâl edemediğimiz boynu bükük geri döndüğümüz bir var-oluş alanında, son birkaç yılda kazanılmaya başlanan ve küçümsenmemesi gereken muvaffakiyetler, esâsen büyük bir ümit ortamı yaratmaya başlamış ve şu suâl sıkça sorulur olmuştur: Futbol’da mümkün olanlar neden başka alanlarda olmasındı? Bu şampiyonada elde edilen netîce ise bu suâlin daha vurgulu bir biçimde sorulmasına yol açmış gözüküyor. Zîra, bundan önce katılabildiği ilk dünya şampiyonasının üzerinden ancak yarım asır geçtikten sonra elde edinilen ve gerçekten de “üçüncülük” gibi hayli ehemmiyetli bir muzafferiyet olduğu âşikâr olan bu netîce, Biz’i, Futbol’u aşan bir yerlere doğru götürme istîdâdı taşıyor.

Gerçekten de, bu noktadan sonrası, yukarıda zikrettiğim endîşemi mahfuz tuttuğumu tekrar belirterek söyleyeyim, Futbol’un salt futbol olmaktan çıkıp bir sembole dönüştüğü sınır çizgisidir: Toplumumuz, kendisini yeniden keşfetmeye başlamayı bu sembol aracılığıyla başarmış olduğu gibi, birçok beklentisini de önemli bir ölçüde, aynı sembol üzerinden ifâde etmiştir.

Nitekim, bu maçlar, farkına varmadan, bu ülkenin insanlarının sâdece aynı toprakta birlikte yaşamak mecbûriyetinde kalan “**mekanik vatandaşlar**” değil, bu ülkeyi gönüllü bir irâde ile sâhiplenen “**organik vatandaşlar**” olduğunu; diğer bir ifâde ile, her türlü olumsuzluklara rağmen büyük bir toplumsal birlik bilincinin çok diri olduğunu, yâni bir “millet” olduğumuzu olduğunu göstermeye muvaffak olmuştur; unutmıştık doğrusu: **Demek ki, Bizler, bir “millet” imişiz!** Doğrusu, hiç de küçümsenecek gibi değil.

Bunun yanında ve bunu tamamlayan mühim bir başka husus da, toplumun bizzat kendisi, kendi nefsi hakkında kazanmaya başladığı büyük bir bilinç uyanışıdır: **Demek ki, Bizler, gerçekten de büyük işler başarabilirmişiz!**

İşte, kanâatime nazaran, bu dünya üçüncülüğünün toplum olarak, kendisine duyduğu güveni büyük ölçüde kaybetmiş Bizler'in içimizde tutuşturduğu kıvılcım budur: Biz en zor olanı dahi elde edebilecek bir potansiyele sahip gerçek bir milletiz!

Fakat, her ne kadar önemli olursa olsun, dikkat edilmelidir ki bu, netîceten bir kıvılcımdır; ehemmiyeti bizzat kendisinde değil, tetikleyeceği sonuçlardadır; öyleyse şimdi artık bundan sonrası gelmelidir. Bizler, Biz Türkler, bugüne gelinceye dek dünya standardına yükseltmeye ve milletler arası yarışmalarda başa güreşmeye muvaffak olamadığımız Futbol'da dahi, kırksekiz sene aradan sonra ikinci olarak katıldığımız dünya şampiyonasında bu seviyelere çıkabiliyorsak, herhangi bir hile-hud'a ile değil alnımızın teri, bileğimizin (ve beynimizin) gücü ile bu başarı çizgisini tutturabiliyorsak, aynı başarıyı niçin diğer alanlarda tekrar etmeyelim, edemeyelim; niçin diğer alanlarda da aynı seviyeyi tutturamayalım?

Bu vesîle ile bir anlamda "kendisini keşfetmeye başladığını" düşündüğüm milletimiz tarafından muhtelif şekillerde sorulduğundan emîn olduğum bu suâl, cevabını da kendi içinde taşıyor: Çünkü elimizi tutanlar var!

Belirli bir îtiraz payı koyarak iştirâk edeceğim bu fikrin, yâni elimizin tutulduğu düşüncesinin kimi işâret ettiği de belli: Önümüze düşenler ile elimizi tutanlar aynı kişiler. Yıllardan beri bu ülkenin yüzünü gülmez hâle getirenler, kara bahtımız kem tâlihimiz onlar: Bu ülkeyi yönetenler!

Bu intibah güzel; ama yetmez, yetebilemez. Tutuşan kıvılcımın içimizde gömülü olduğuna inandığım büyük volkanları tetikleyebilmesi için de kanâatimce asıl şu fikrin uyanmasına ihtiyaç var ki yukarıda zikrettiğim îtirâzım da tamı tamına ve aynen budur: Elimizi tutanları başımıza getirenler yine Biz'iz. Öyleyse, aslında problemin düğüm noktası da Biz'iz; yâni problemi yaratan da Biz'iz, çözecek olan da; başkası değil.

Bunun için de, düşüncem odur ki, başarıya giden yolları, önümüze düşenlerde değil kendimizde aramalıyız; kaderimizi bir başkasının veya başkalarının eline bırakmayıp kendi ellerimize almalıyız. Bunun için de kendimizi, gücümüzü, nelere muktedir olduğumuzu keşfetmemiz gerekir.

★★★

Futbol deyip geçmeyiniz; insana neler öğretiyor: Hür insan, probleminin çözümünü başkasında değil kendisinde arayıp bulan, kendi başarısını kendisi istihsâl edendir.

❧